



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annvæ Provinciæ Novi Regni Granatensis ab Anno M.DC.XLII. ad Annum
M.DC.LII. inclusive.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67908](#)

SOCIET: JESV, 1652. 173
ANNVÆ PROVINCIÆ
NOVI REGNI GRANATENSIS
ab Anno M. DC. XLII. ad An-
num M. DC. LII. inclusivè.

Habet hæc Provincia sibi ad-
nexam ViceProvinciam Quiten-
sem: & continet levcas 1262.
Nosros vero 183. De hac nunc
pauca, postea de Quitensti.

§ I. Christianorum fervor: Sacramento-
ram usus.

i. Ut se verè discessisse ab avitis errori-
bus ostenderent Christiani, magno exem-
plo aliorum ac nostro solatio, ipsi ea, quibus
haec tenus adorandis se delusos vident, ido-
la nunc profligata ad nostros trahunt, quasi
victa mancipia. Duas columnas antiqui-
tate ac superstitione & mole insignes, ve-
luti vestigia seu rudera temporum antiquo-
rum, citra nostram expectationem demoli-
ri aggressi sunt Indi, ubi illas fore opportu-
nas intellexere præ Cruce alta præ templi
foribus erigenda. Lapidès ab ipsis ad lo-
cum erigendæ Crucis insigni alacritate de-
portati: & jam visendæ molis ac majestatis
Crux istic posita, omnem superstitionis ve-

M

tustatem

174 ANNVAE NOVI REGNI GRANAT:
tustatem venerabili Christianæ sanctitatis
religione absorbet.

2. Ad Eucharisticam 40. horarum pom-
pam, incredibilis est vis mortalium, quæ ac-
currit. Statim atq; palam spectandum pro-
ponitur SS. Sacramentum, incipit musicorum
chorus Christo præsenti accinere: neq;
ullâ interspirandi datâ intercapidine (nisi
fortasse tempore concionum) alijs alijs mü-
sici alijs alia instrumenta succedunt per
horas 40. magnâ vocum ac organorum &
symphoniarum varietate atq; præstantiâ, tenero
solatio populi affluentis, seq; ad sacra tribu-
nalia, & panem cœli sistentis.

7. In Residentia Fontibonensi Congre-
gationum, ac musicæ singularis celebritate
laudatâ, illud memoratu, & gratulatione di-
gnum est, quod cum Societas eum in locum
pedem inferret, nemo fuerit, qui Sanctissi-
mo Eucharistia mysterio reficeretur, nunc
per plures annos nemo sit repertus, qui co-
dem refectionis non sit.

4. E Collegio Carthaginæ Noster quispi-
am ad ægrum accitus, ad Collegij portam
neminem reperit, à quo ad ægrum ducere-
tur, socio quoq; quis æger ille esset ignaro,
& eo qui vocaverat jam absente. Verum
certâ divinæ providentiae manu ductus Pa-
ter forte ad domum appulit, in quâ ægrum
repe-

SOCIET: IESV. ab 1642. ad 1652. 175
reperit 14. annos in lecto & totidem sacri-
legia numerantem: utpote qui s̄pē supre-
mis vicinus, quotannis semel ore sacrilegō
Synaxim acceperit. Nunc demum hunc
Patrem sibi à D E O destinatum admiratus
ex insperato advenisse, se se ad beatam æ-
ternitatem per Sacraenta magnoperè tot
annis impijs ingemiscens, accinxit. & vita
solutus est. Alio in loco alias quoq; po-
ste aquam in extre mo vitæ positus diu de-
speranter cum nostro divinæ misericordiæ
thesauros exaggerante certavit, cessit tan-
dem: & omnibus rite peractis jam de D E O
benè sentientem ac sperantem, & demum
morientem, misericordia uti speramus, cir-
cumdedit: uti & illum, qui jam animum à
deo feroci silentio obstinarat, ut mori quoq;
inexpiatus maluerit. Nam & hic ubi in
hausto veneno se mortem citam frustra
quæsivisse comperit, vocato Patri nostro
se dedit postea in ultimo illo mortalitatis
vestibulo pro arbitrio gubernandum. Sa-
cramentis munitus ad mortem, ac plurimæ
spei plenus.

¶ Pampelonense Collegium, inter facu-
ndas auri glebas, quod istic ex aureis venis-
eruit ad Hispani Regis obsequia, habet
suos thesauros pro cœlo. Nam ut de or-
dinarijs non dicam, habet illa Resp, homi-

176 ANNÆ Novi REGNI GRANAT;
nes adeò divinis intentos, ut non desint, qui
intra unius hebdomadis intervallum Eucha-
risticæ Synaxi bis tèrve accumbant, sìntq; il-
lustri adeò ad virtutem exemplo, ut huic
illorum pietati reliqua etiam vita velut uno
tenore respondeat.

6. Pampelonæ item Noster ad Indum in
extremis laborantem evocatus, illum con-
fessione ac viatico munivit ad mortem. Sed
ille statim à percepta Synaxi mentis factus
impos, mira & horrenda furenter egit per
dies octo vel novem, non mediocri eorum,
qui aderant, admiratione ac stupore. Ve-
nit de num nonnullis in mentem de bapti-
smo illius dubitare. Pro comperto enim
habebatur, eum in loco deserto inter ho-
mines divinorum ignaros natum. Quo-
circa cùm cadaver illud nec mori, nec vive-
re, nec horrendum furere desineret, & du-
bitatio probabilitate suâ non careret, adje-
ctâ conditione, baptismo iterum lustratus
est, & horrore posito intra duarum hora-
rum spacium compressâ omni ferociâ mor-
te placidâ conquievit: & Mater, centum an-
nos nata, cùm appulisset, jam antè accita, di-
xit: illum à rudi, & mentis haud satis
compte quopiam fuisse lustratum.

§. 2. Beatissima Virgo Mater, & Sodales.

7. In Residentia Fontibonensi Caciquij,
nobi-

SOCIET: JESV, ab A. 1642 ad 1652. 177
nobilis viri, pia erga Deiparam filia mor-
tem jam opperiebatur, Sacramentis omni-
bus à Patre nostro, qui illi aderat, procurata.
Et jam in eo statu erat, ut nec sensibus ute-
retur, & pectore morientium instar surrecto
anhela luctaretur, aut velut sine spiritu qui-
esceret, neq; juvari posset. Quocirca di-
gressus Pater, matutinus adfuit, & puellam
ex ægrâ sanam, atq; ab agone, colore viri-
bûsq; integrè restitutam invenit. Omni-
bus gaudio, & stupore defixis, narravit illa: se
verè tunc migrâsse, quando ita jacebat de-
serta à sensibus sine motu: neq; paroxysnum
illum fuisse, sed mortem. Eo tempore se
ad, non ferendas quidem, sed videndas pur-
gatorij poenas, & explorandam aliorum e-
mplo illarum acerbitatem deductam, vi-
disse horrenda: quibus visis totam se tre-
more concussam ad svavissimum dulcissimæ
Dñi Matri præsidium voce supplici con-
fugisse. Adfuisse gloriosam illam Dñi-
nam, & clienti suæ cælestibus lætitijs recrea-
tæ, ut ad corpus rediret, impetrâsse: ut quæ
haetenus divinæ Matri religiose ancillata,
piè servisset, hoc aucta beneficio eidem de-
inceps ita se dederet, ut ejus cultu majora
incrementa capere accuraret.

8. Sodalitates majore in flore sunt istic &
stuctu, quam de illis terris facile sperari pos-
sit.

178 ANNVS Novi REGNI GRANAT^E
sit. Vnicum S. Fidei Collegium habet qui-
nas. Duo, eaq; magnifica templa occu-
pant sacrae opera hujus Collegij: alterum
S. P. Ignatij pro Hispanis; alterum pro Indis,
aliisq; , S. MARIAE Majoris. Est in hoc tem-
plo una, eaq; nova, & reliquis altior, ideoq;
universalissima atq; transcendens appellata,
B. V. à Succursu nomen sorita Sodalitas. Sa-
cerdotes illi adscripti, quotannis duo sacri-
ficia Deo offerunt; qui vero Sacerdotes non
sunt, ab alijs offerri curant singuli totidem:
alterum pro vivis, alterum pro vita functis ē
Sodalitate illa. Tanto plausū, r. s. hæc ac-
cepera est, adeoq; fervent omnia Sodalitatis;
hujus exercitia, ut vix reperias ullum, qui
auditione aliquid de illa acceperit, & illi
nomen & eorū non dederit. Expectunt eri-
am longissimis terrarum ac marium spacijs,
dissiri Albo B. V. de Succursu inscribi. Neq;
transnumeraverit, imo infra numerum di-
xerit, qui viginti sacrificiorum millia, quo-
tannis pro superstitionibus, ac vita defunctis
in hac Provincia offerri dixerit, ut ē catalo-
gis luculenter compertum est, ut plurima,
quæ in alijs Provincijs eundem in finem fi-
unt, sacra hoc à numero sejungamus.

§. 3. Puritatis custodia.
¶. Missio Truxillensis etiam hunc arden-
tis

SOCIET: JESV, ab A. 1642. ad 1652. 179
tis ad concionem dictionis triumphum tu-
lit Anno 1649. quod Inda puella cum Chri-
sti legem immaculatam, adeoq; sinè ullo
gravioris noxae de honestamento tuendam
esse audisset, ac mortalis labis fæditatem al-
tius didicisset, lascivo cuiusdam invitatu a-
deo non cessit, ut nullis precum illecebris,
nullis minarum procellis compelli ad flagi-
tium potuerit: malueritq; conselerato fu-
xori cadere virgo victima, quam virginitati
suæ inquinare superstes esse: mira, & Evro-
pearum etiam imitationem commerita for-
titudo!

10. In Civitate S. Fidei Indæ fæminæ Chri-
stianæ unica è duabus filia supererat, alterâ
teneris adhuc annis furto sublatâ. Quia
verò ejus, quam habebat, pudori magnope-
rè timebat prudens Mater, facile, nostri Pa-
tris hortatu, consensit, ut ad religiosas Virgi-
nes abiret ancilla, cum foris haud satis tuta
sit contra munera, vel vim pudicitia, nec à
formæ liberalitate, nec à fortunæ egestate
secura. Verùm filiâ cœnobio jam transcri-
ptâ orba Mater nimioperè affligi, ac demum
etiam de illâ ultimo suo solatio recipiendâ
deliberare, adeoq; ad cœnobiū iter cœpit
intendere. Sed cuncti obvius ignotus quis-
piam, illâ num teneræ suæ filiæ furto quon-
dam abreptæ non meminisset, interrogat; &

180 ANNVS Novi REGNI GRANAT:
dolore lachrymanti puellam coram ostendit: quam illa tandem agnitam recepit: agnoscitq; hanc sibi à D E O in illo articulo restitutam, ut & Matris orbitatem hac filia è periculis non optimæ educationis eruta solaretur, &c alterius pudicitia, famæ, saluti consuleret.

§.4. *Imprecantis parentis exemplum.*

11. Etiam contra diras cùm omnium, tum parentum imprecatio[n]es acriter fulminatum à Nostris. Valuit ea res, & suo tempore se prodidit in Matre Christianæ pietatis retinentiore. Nam cùm parens filio, quod domo abfuisset, diras mille imprecatus, il. Iud sèpè ingeminaret: Faxit D E V S, ut nuncium de te accipiam, te in flumine quopiam esse submersum; Mater per piam antithesin, oratione ad D E V M couersa: Non sic fiat, Domine, non sic! Pereant potius illius vestes; salvâ vitâ & animâ. Matrem potius quam Patrem audivit ad benigniora pronior D E U S. Nam puer casu nescio quo abreptus à flumine, ac periclitatus, vestibusq; ab aquâ abreptis nudus, vivus tamen, ac salvus relictus est, & suis restitutus: peritus fortasse, nisi Patris ferociam materna pietas, & oratio in divinis auribus mitigasset.

§.5.

SOCIET: JESV, ab A. 1642. ad 1652. 181

§ 5. Noster à duobus periculis eruptus.

12. Benignam divinæ providentiaz mirabilatem semel, ac iterum expertus Noster in Collegio Monpoxensi latabili erga D eum fiduciâ nos erexit, videntes, quanta DEO sit cura de nobis. Ascenderat is, qui Collegio præterat, in montem arduum Pater, ut istic de quibusdam fabricæ idoneis provideret. Verum ibi errantem, neq; se ab errore explicare valentem oppressit nox; cùmq; ne altero quidem, ac tertio, & quarto die iter quâ rediret, reperiret, quinto demum die ipse ab ijs, à quibus quærebatur, inventus est, veste inter illa spineta lacerrimâ, & longâ fame, vigiliâ, & perpetuâ mortis expectatione enectus. Domum reportatum, periculôq; illo in terra defunctum, & gratias quod inventus esset agentem aliud periculum, alia divinæ providentiaz benignitas in aqua exceptit. Cùm enim navi veheretur contra flumen, navicularijs in rem suam intentis, nec advertentibus, Pater è navi elapsus, & mersus est. Jam plus quam semihorâ, posteaquam ille exciderat, iter sursum navigium urgendo intenderant, cùm Patrem non adesse advertere, quo circa deliberatum est, ut iter relegerent. Repertus aquis innatans Patris pileus: at ipse nusquâ. Et hoc ipsum divino instinctu factum, ut codem

182 ANNÆ Novi REGNI GRANAT;
codem in loco, in quo exciderat, urinato-
rum unus in aquam descenderet, forte co-
mesti jam à piscibus Patris aliquas exuvias
reperturus. Vbi se profundè mersit, Patrem
in fundo sedentem ac vivum reperit, & sal-
vum atq; incolumem extraxit.

§. 6. Quorundam à Societate defectio,
& mors.

I. 3. Primum ab instituti æstimatione, a-
deóq; à Societate JE SV eduxit exitialis cum
inquieto quodam capite necessitudo. Er-
go Societate ac Theologiâ, cui operam da-
bat, desertâ, lauto quidem, sed ignobili ma-
trimonio junctus, gemino naufragio haud
multò post fortunis omnibus exutus, vix i-
pse salvus evasit. His defunctum pericu-
lis exceptit Hollandica duorum annorum
captivitas: è quâ liber, à præcipiti flumine
abreptus, mulâ istic submersâ, singulari Dei
protectione vitam retinuit. Necdum in-
fortunij satis: Nam hoc in mœrore jacen-
tem & pænè tabescentem, omniāq; timen-
tem lis exceptit, in qua tametsi jus ac æquum
à se habere videretur: tamen causâ cecidit,
eversus iterum, fortunâ miserabili & sem-
per adversâ. Insuper in arctam, & pro-
fundam reorum custodiam datus, quatuor
istic menses in squalore ferro totus, cate-
nisq; miserandum in modum interulti-
mam

NAT:
inato-
tē co-
xuvias
atrem
& sal.

atio,

, a.
cum

Er-
i. da-
ma-

haud:

vix i-
ricu-

um-
nine-

DEI:
i in-
cen-

ien-
um

dit,
m-

ro-
uor-

te-
lti-
im

SOCIET: JESV, ab A. 1642 ad 1652. 183
mam fæcē onustus, ærumnosæ fortunæ
spectaculum factus, ac demum liber, at nec-
dum sui securus, ad nostram domum, unde
eleemosynā alebatur, confugit, ut nuperas
ærumnas minantium iræ se se subtraheret.
Hinc deniq; domum clām abiit: ubi mino-
ra se promeritis passum, eo quod à Societate
per tantam inconsiderantiam, & ineptæ a-
amicitiæ occasionem defecisset, dolenter a-
gnovit, semel à lite perditâ, bis à fædo, car-
cere, ter ab aquis extrema passus, tædio, æru-
mnis, divinæ humanæq; iræ metu exaggera-
tâ animi afflictione in mortem contabuit.

I.4. Bernardus dela Palla, in Meridensi
tirocinio, cùm in alijs non malam de se ex-
pectationem concitaret, tamen ne aliorum
quidem Novitiorum, ad quos alio missus
fuerat exemplo adduci potuit, ut duriorem,
quàm nostræ obedientiæ rationes ac apices
exigant, cervicem vel frangeret, vel molli-
ret. Quare mole difficultissimi capitîs prægra-
vante præceps abiit in locum suum, cùm in
Societate capitones locum & officium ido-
neum videret reperire non posse. Verum
Pampelonam ingressus publico, ludibrio
puerorum explosus est, qui miserum unde-
quaq; importunâ quidvis dicendi dicacita-
te sequebantur, & velut portentum quod-
piam, aut mente motum hominem acerbè
inse-

184 ANNÆ Novi REGNI GRANAT:
insectati docebant erubescere. Neq; lon-
go post dierum interiectu ad Meridenses
partes transiit : ubi mersusne flumine, an
occisus inter suspiciones incertum, in litto-
re fluvij ad villam S. Christophori mortuus
est repertus.

15. Alium item Novitium ibidem, ut ea-
dem causa, ita eadem pænè pæna excepit; ut-
pote qui mortuus & semiesus ab avibus car-
nivoris sit repertus in eorum numero, de
quibus Deut: 32. v. 24. dicitur : Devorabunt
eos aves morsu amarissimo.

16. Juvenis adamatum Societatem in-
grediendi instinctum voto etiam affirmâ-
rat, verùm à svasore nescio quo jam iter ad
Novitiatum ingressus ad aliud institutum
divertitur. Ita se suffringi passus, nescio
cujus causæ aut moræ obtentu, dum bono-
rum cuiuspiam præfecturâ fungitur, & sem-
per consilia ponit cum anima sua, & dolo-
rem in corde suo per diem, animi semper
anxious, ne tum quidem potest conscientia
stimulum, contra quem calcitrabat, abscon-
dere, cùm alijs occupatur negotijs. Et de-
mum ita fluctuantem occupavit inexpecta-
ta mors. Nam cum quatuor aut quinq; Hi-
spanis colloquenti, terra illa conscientia
morositas obnuntiabat. quocirca in has,
quasi conscientia voce locutus, voces extra
omnem

NAT:
q; lon-
idenses.
e, an
n littlo-
ortuu

, ut ea-
pit; ut-
us car-
o, de
rabunt

em in-
firmā-
iter ad
tutum
nescio
pono-
c sem-
dolo-
imper
ientiæ
scon-
it de-
recta-
q; Hi-
entia-
i has,
extra
in em

SOCIET: JESV, ab A. 1642, ad 1652. 185
omnem ejus consortionis materiam, erupit,
ac hæc verba identidem repetivit: In Socie-
tate non permittitur, ne Societatis religiosi sine
negotiales, aut negotiatores. Atq; hæc sæ-
pius ingeminantem, & concidentem absq;
ullo, quod æternitati vicinæ hominem pa-
raret, verbo, spiritus, & vita deseruit, qui pri-
or D^EI vocem p^{re} hominis voce deserue-
rat.

§.7. His annis istic vitâ functi.

17. In Missione Gvayanensi, ubi labori
quantumvis ærumnoso messis pænè nulla
respondet, P. ANDREAS IGNATIVS, ejus Mis-
sionis Præses, vir obedientiæ ac zeli heroici,
& 4. vota Professus, in gloriosa illâ, & rerum
omnium penuria plenâ statione occubuit.

18. In Insula S. Dominici, cùm pestis ma-
gnâ clade grassata omnia cadaveribus ac
timore impleret, duo pretiosi istic, ac plau-
sa magno à summis & imis accepti Patres se-
se in medium conjecere, totâ virium con-
tentione nihil omittentes, quod poterant in
gratiam lue illâ tactorum. Ita satagente m
P. ANDREAM de SOLIS, ac deinde etiam
P. DAMIANVM de BVYTRAGO lues mórsq;
confecit, magno quidem Ecclesiastici ac se-
cularis ordinis mærore ac luctu, sed majo-
re longè jacturâ. Vterq; insigni gloria fu-
it

186 ANNVAE POLLONIAE

ut istie Societati, ob zelum laborum exan-
tlandorum avidum, & capacem. In P.Da-
miano etiam singularis erga De iparam, atq;
in Sacrificio Missæ ad crebras & uberes usq;
lachrymas religio luculenter eluxit.

ANNVAE PROVINCIAE POLONIAE. M. DC. LII.

Completebitur Polona Provin-
cia hoc anno 1652, in domicili-
js XXVII. Socios 863, in quem
numerum hoc anno venere tiro-
nes I.O.Scholastici, Coadjutores quatuor;
plures verò huic numero mors exemit.

§. I. Fidem Catholicam complexi.

i. Ab hereticorum errore ad lucem Ca-
tholicam venere, præter aliquot alios varijs
in locis veritati assertos, CVI. Schismatici
XXVII. cuidam enorme prolis è scelere na-
tæ ac internectæ facinus ab infami profligati-
æ pudicitia quinquennio, & à Schismati-
corum vecordia viam ad fidem, animiq;
persanctè expiatæ pudicam quietem aperuit.
M A R I A E Burgi è duobus & quadraginta
conversis unus resipere didicit, ut opinio
est, à sanctissimo Sacramento: cuius hono-
ri, etiam tum hereticus, per tempora, & pla-
teas;